

бойцями, и нашими успехам мы обязаны только нашему большому опыту". Це справедливі слова.

Щиро дякую колективу книгарні "Книголюб" та Борису Леонідовичу Зенченку за допомогу в моїх пошуках.

НЕВІДОМІ ІМЕНА ВОЇНІВ-ДЕСАНТНИТІВ – ЗАХІСНИКІВ КОНОТОПЩИНИ У ВЕРЕСНІ 1941 РОКУ

Учасники пошукового загону Євтушенко О. В., Павлюк О. В.

На початку вересня 1941 р., уздовж південного берега р. Сейм, на ділянці Мельня – Лизогубівка – Озаричі, займали оборонний рубіж підрозділи 5-ї повітряно-десантної бригади 3-го повітряно-десантного корпусу 40-ї Армії. Командував бригадою тоді Герой Радянського Союзу, полковник О.І. Родімцев. Завдання десантників полягало в утриманні переправ через р. Сейм – залізничний міст в районі с. Лизогубівка, міст в районі с. Мельня, не даючи тим самим німецьким танковим підрозділам переправившись оволодіти м. Конотоп і розвинути подальший наступ в район Ромни – Лохвиця.

В плани німецького командування входило: передовим загонам сходу форсувати р. Сейм, захопити залізничний міст та невеликий плацдарм на південному березі Сейму в районі с. Мельня, тим самим забезпечивши переправу головних сил. Саме на цій ділянці наступаючій 3-й танковій дивізії 24-го мотострілкового корпусу 2-ї танкової групи Гудеріана, протистояли роти 4-го батальйону 5-ї ПДБр (командир батальйону капітан Пастушенко Д.Ф.).

7 вересня 1941 р. десантники прийняли на себе перший удар німецької артилерії і авіації. Як відомо із записки командира 4-го батальйону 5 ПДБр, яку в своїй книзі «Твої, отечество, сыны» цитує О.І. Родімцев, до 9 вересня практично весь особистий склад 4-го батальйону загинув. 9 вересня 1941 р., внаслідок прямого попадання німецького снаряду в бліндаж, в якому знаходився КП батальйону, весь командний склад батальйону загинув. Тяжке поранення отримав і його командир, який через деякий час помер від ран.

В 2009 р. під час пошукових робіт, які проводились в рамках «Вахти пам'яті - 2009» в районі с. Таранське Конотопського району, пошуковим и загонами «Останній Рубіж» (м. Конотоп), «Гвардієць» (м. Суми), Кролевецьким пошуковим загonom, бліндаж, в якому знаходився КП 4-го батальйону 5 ПДБр, був знайдений. Знаходився він на північній околиці с. Таранське, на південній межі лісу, відомого

під назвою «Чортового» або «Чорного». Під час розкопок знайдені непоховані останки дев'яти військовослужбовців Червоної Армії. На сьогодні встановлено імена двох загиблих:

- за медальйоном – рядовий Вінник Федір Мартинович, 1914 р. н., уродженець с. Вінники Нововодолазького р-ну Харківської обл., телефоніст 4-го батальйону 5 ПДБр 3 ПДК;

- за дарчим написом на портсигарі, який належав загиблому – мол. лейтенант Шаповалов Михайло Іларіонович, 1914 р. н., уродженець с. Михайлівка Буринського р-ну Сумської обл., командир взводу зв'язку 4-го батальйону 5 ПДБр 3 ПДК.

Встановлено військові звання ще трьох загиблих: лейтенант, ст. лейтенант, мол. політрук. В записці медальйону ще одного із загиблих збережені записи: (прізвище та ім'я не записано з самого початку)... Тимофійович, уродженець Баштанського р-ну Миколаївської області. Відомості про сільську раду, адресу родини не підлягають читанню. Інформація про військове звання не внесена першопочатково.

21 червня 2009 року останки дев'яти військовослужбовців РСЧА, які загинули в вересні 1941 р. в боях за Батьківщину, були урочисто поховані на Меморіалі Слави с. Таранське.

Під час опрацювання знайденого під час розкопок матеріалу та пошуку нових даних, стосовно історичних подій на р. Сейм на початку вересня 1941 р., в Центральному Архіві Мініборони РФ в м. Подільськ (інтернет-адреса www.memoial.ru) було знайдено документ, який містить список загиблого командного та рядового складу 5-ї повітрянодесантної бригади 3 ПДК проміжком часу з 5 вересня по 5 жовтня 1941 р. В ньому ми знаходимо невідомі імена воїнів десантників – захисників Конотопщини, які загинули в боях на р. Сейм у вересні 1941 р.

Пропонується до уваги весь текст документу.

Документ подається мовою оригіналу.

18 ноября 1941 г.
№ 0178

Секретно
Экз. № 1

Начальнику отдела по укомплектованию
и устройству войск генерального штаба К.А.

В соответствии с приказом НКО № 138 «Положения о персональном учете потерь и погребений погибшего состава К.А. в военное время» при сём пересылаю именные списки безвозвратных

потерь и пропавших без вести начальствующего и рядового состава присланные частями и в отдел Уком плектования Штаба 40 Армии ЮЗФ.

1. 286 ОСБ		на 3-х листах
2. 6 ВДБр	3-го ВДК	на 3-х листах
3. 5 ВДБр	3-го ВДК	на 2-х листах
4. 212 ВДБр	3-го ВДК	на 29-х листах
5. 205 ОЗАД		на 2-х листах
6. 14 ОИБ		на 1 листе

Всего на 40 листах

Начальник отдела уком плектования
полковник

/Сигульев/

Начальник 2-го отделения ОУ
майор

/Ройтман/

Именной список
безвозвратных потерь начальствующего и рядового состава 5-й
воздушно-десантной бригады
3-го ВДК с 5 сентября по 5 октября 1941 г.
(список упорядочен по числам в хронологическом порядке - Автор).

6 сентября 1941 г.:

1. Атамасов Николай Николаевич, 1918 г.р., красноармеец, орудийный номер. Уроженец Фрунзенского р-на, Самарского поселка г. Ташкент. Убит в р-не х. Лизогубовский.

7 сентября 1941 г.:

1. Костин Борис Иванович, 1920 г.р., мл. сержант, командир орудия. Уроженец Ростовской обл., Выборского р-на. Убит в р-не х. Лизогубовский.
2. Вакульский Варлам Харитонович, 1918 г.р., мл. сержант, командир орудия. Уроженец Киевской области, Обуховского р-на. Убит в р-не х. Лизогубовский.
3. Нечесов Курбан, 1915 г.р., красноармеец, номер орудия, Ашхабадская обл., Гюктенский р-н. Убит в р-не х. Лизогубовский.
4. Фролов Сергей Федорович, 1918 г.р., ефрейтор, номер орудия, уроженец Курской обл., Бечовского р-на. Убит в р-не х. Лизогубовский.
5. Кузнецов Иван Андреевич, 1921 г.р., красноармеец, номер орудия. Уроженец г. Рязань. Убит в р-не х. Лизогубовский.

8 сентября 1941 г.:

1. Сыворотка Алексей Семенович, 1919 г.р., красноармеец, номер орудия. Уроженец Воронежской обл., Белолуцкого р-на, колхоз им. Ворошилова. Убит в р-не х. Лизогубовский.
2. Кухта Григорий Захарович, 1921 г.р., красноармеец, номер орудия. Уроженец Киевской обл., г. Черкассы. Убит в р-не х. Лизогубовский.
3. Голубчиков Алексей Сергеевич, 1921 г.р., красноармеец, наводчик. Уроженец г. Чкалов. Убит в р-не х. Лизогубовский.

9 сентября 1941 г.:

1. Винник Федор Мартынович, 1914 г.р., красноармеец, телефонист. Уроженец Харьковской области, Нововодолагского р-на, с. Винники. Убит в р-не х. Лизогубовский.
2. Колубань Константин Федорович, 1911 г.р., красноармеец, телефонист. Уроженец Харьковской области, Качалуцкого р-на, с. Высокополы. Убит в р-не х. Лизогубовский.
3. Гродин Григорий Максимович, 1906 г.р., кадровый командир, начальник интендантснабжения, техник-интендант 1 ранга. Уроженец Куйбышевской обл., пос. Бортин. Убит в р-не х. Лизогубовский.
4. Резунов Александр Иванович, 1910 г.р., кадровый командир, политрук. Уроженец Чкаловской области, Чкаловского р-на, Берзенского с/с. Убит в р-не х. Лизогубовский.
5. Гозеныдб Павел Рудимович, 1918 г.р., кадровый командир, парторг, мл. политрук. Уроженец Могилевской обл., Бобричевского р-на, Ковалевского с/с. Убит в р-не х. Лизогубовский.
6. Раевский Дмитрий Александрович, кадровый командир, командир взвода, лейтенант. Убит в р-не х. Лизогубовский.
7. Неупряга Яков Михайлович, 1914 г.р., кадровый командир, начальник школы (младшего командного состава - автор), мл. лейтенант. Уроженец Орджоникидзского края, Дмитровского р-на, с. Дмитровка. Убит в р-не х. Лизогубовский.
8. Бейзеров Иосиф Моисеевич, 1905 г.р., кадровый командир, ст. политрук, комиссар школы МКС. Уроженец Б [...], с. Ульяновка. Убит в р-не х. Лизогубовский.
9. Струганов Дмитрий Тихонович, 1917 г.р., кадровый командир, командир взвода, лейтенант. Уроженец Тамбовской обл., д. Жолудевка. Убит в р-не х. Лизогубовский.

11 сентября 1941 г.:

1. Щербаков Николай Федорович, 1914 г.р., командир минометного взвода, мл. лейтенант. Уроженец г. Саратов. Убит в р-не с. Озаричи.

16 сентября 1941 г.:

1. Волченко Самуил Абрамович, 1921 г.р., кадровый командир, командир санитарного взвода, лейтенант. Уроженец г. Днепропетровск. Убит в р-не с. Бочки.
2. Голованов Иван Семенович, 1909 г.р., кадровый командир, фельдшер, военфельдшер. Уроженец Горьковской обл., Гакинского р-на, с. Осиновка. Убит в р-не с. Козацкое.

17 сентября 1941 г.:

1. Егоров Иван Григорьевич, 1913 г.р., кадровый командир, бригадный инженер, лейтенант. Уроженец г. Сухуми, Константиновский с/с, с. Павловское. Убит в р-не с. Козацкое.
2. Белый Василий Иванович, 1917 г.р., командир орудия, мл. сержант. Уроженец Краснодарского края Вариновоковского р-на. Убит в р-не с. Попова-Слобода.
3. Великанов Константин Иванович, 1912 г.р., кадровый командир, командир роты связи, мл. лейтенант. Уроженец Чкаловской обл., пос. Сорочинск. Убит в р-не с. Козацкое.
4. Мельников (Мыльников-?) Василий Васильевич, помощник командира взвода, ст. сержант. Убит в р-не с. Козацкое.
5. Миграчков Николай, командир отделения, сержант. Убит в р-не с. Козацкое.
6. Бучельников Николай Сергеевич, красноармеец. Уроженец Свердловской обл. Убит в р-не с. Козацкое.
7. Носко Сафрон Михайлович, командир отделения, ст. сержант. Уроженец Полесской обл., Вербовицкого с/с. Убит в р-не с. Козацкое.
8. Браев Владимир Алексеевич. Уроженец Тамбовской обл., Юрловского с/с, д. Юрловка. Убит в р-не с. Козацкое.
9. Онищенко Николай Александрович, красноармеец. Убит в р-не с. Козацкое.

18 сентября 1941 г.:

1. Самодуров Виктор Николаевич, красноармеец, ружейный мастер. Убит в р-не с. Попова-Слобода Бурынского р-на.
2. Доманин (?) Александр Степанович, наводчик-зенитчик. Убит в р-не с. Попова-Слобода Бурынского р-на.

Начальник штаба 5-й ВДБр

майор

Начальник стр. отделения
техник-интендант 2 ранга

/Борисов/

/Шапошников/[2]

1. Родимцев А.И. «Твои, отечество, сыны», Киев – 1974, ст. 100, 106;
2. Проект Минобороны РФ по систематизации учетных данных и документов о погибших воинах во Второй Мировой войне и последующих конфликтах, «Именной список безвозвратных потерь начальствующего и рядового состава 5-й воздушнодесантной бригады 3 ВДК с 5 сентября по 5 октября 1941 г.»,
3. www.obd.memorial.ru

ДО ІСТОРИЇ ПАМ'ЯТНИКА МЕДИЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ НА ТЕРИТОРІЇ ВІДДІЛКОВОЇ ЛІКАРНІ

Заслужений лікар України Нікітін В.Г., кандидат медичних наук

На території відділкової лікарні ст. Конотоп в кінці каштанової алеї в затишку ялинок стоїть пам'ятник медичним працівникам які загинули в роки війни. Цікава історія цього пам'ятника. 1973 р. почав працювати головним лікарем залізничної лікарні. На День міста – 6 вересня було вперше проведено в конференц-залі святкову зустріч з 76 ветеранами учасниками війни. Було запропоновано обрати Раду ветеранів лікарні, зробити традиційними зустрічі з ветеранами, посадити березову «Алею переможців», створити стенд «Вони захищали Батьківщину», оголосити конкурс на спорудження пам'ятки загиблим медикам. Пропозиції були прийняті. Головою Ради ветеранів лікарні було обрано Шевченка Г. Л. – секретаря парторганізації лікарні, учасника війн. Було організовано суботник по упорядкуванню території саду у 1973 році. Навесні 1974 р. на алеї біля приміщень були висаджені 50 берізок «алеї переможців». Лікар-хірург Шаповал П.О. до 9 травня 1975 р. оформив стенд «Вони захищали Батьківщину». 12 грудня 1973 р. була проведена зустріч ветеранів війни з молоддю. Комсомольська організація лікарні нараховувала 82 комсомолці. На протязі 1974 до адміністрації лікарні поступили десятки варіантів спорудження пам'ятника. Пропонувалося встановити пам'ятник : на